

Studia doktoranckie w dyscyplinie geodezja i kartografia 2014/15

Dr przed nazwiskiem

W Polsce stopień naukowy doktora w dyscyplinie geodezja i kartografia zdobywa średnio kilkanaście osób rocznie. Jest on więc z pewnością wyróżnikiem. Tytuł zawodowy magistra ze względu na swoją powszechność ulega dewaluacji. Jednak czy w naszej branży poza karierą naukową i pracą na uczelni wyższej są inne perspektywy dla osoby ze stopniem doktora?

Anna Wardziak

O zrobienie doktoratu na pewno warto się pokusić, jeśli nauka jest naszą pasją i chcemy wnieść wkład do rozwoju interesującej nas dyscypliny. Uczelnie, a także instytucje naukowe mają jednak ograniczone możliwości zatrudnienia, dlatego osoby z tytułem doktora często muszą zmierzyć się z wymaganiami stawianymi przez rynek. A tu liczą się umiejętności i kompetencje kandydata, a nie wyłącznie posiadane przez niego wykształcenie.

Warto więc połączyć pracę nad doktoratem z pracą zawodową poza uczelnią. Należy jednak mieć na uwadze, że niezmiennie trudno

jest podołać temu wyzwaniu. Rzetelne podejście do tematu wymaga ogromnej samodyscypliny i zdolności organizacyjnych. Ci, którzy podejmą ryzyko i osiągną cel, mogą jednak liczyć na sukces zawodowy.

Jeśli więc podejmujemy decyzję o dalszym kształceniu, warto wiedzieć, jakie mamy możliwości. Zasady przyznawania stopnia naukowego doktora w Polsce określa kilkakrotnie nowelizowana ustawa z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (DzU nr 65 z 2003 r., poz. 595). Stopień naukowy doktora nadaje się w drodze przewodu doktorskiego oso-

bie, która posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera, lekarza lub inny równorzędny, zdała egzaminy doktorskie i obroniła rozprawę doktorską (dysertację), a także zdała egzamin z nowożytnego języka obcego. Według obowiązujących przepisów warunkiem wszczęcia przewodu doktorskiego jest minimum jedna publikacja w formie książki lub w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym albo w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej. Rozprawa może mieć formę maszynopisu książki, wydanej książki lub spójnego tematycznie zbioru artykułów w indeksowanych

czasopismach (wcześniej akceptowana była tylko w postaci maszynopisu). Żaden z recenzentów nie może być pracownikiem instytucji przeprowadzającej przewód ani zatrudniającą doktoranta. Egzaminy doktorskie są przeprowadzane w zakresie: dyscypliny podstawowej odpowiadającej tematowi rozprawy doktorskiej oraz dyscypliny dodatkowej, natomiast z egzaminu z obcego języka nowożytnego zwalnia certyfikat potwierdzający znajomość języka (np. w przypadku jęz. angielskiego wystarczy FCE). Praca doktorska i jej obrona mogą być przedkładane w języku obcym, a jednostka prowadząca przewód doktorski ma obowiązek publikacji na swojej stronie internetowej streszczenia rozprawy doktorskiej łącznie z recenzjami.

Obecnie funkcjonują trzy podstawowe ścieżki prowadzące do uzyskania stopnia doktora:

- w tzw. trybie eksternistycznym (z „wolnej stopy”) – umożliwia to art. 11 ustawy o stopniach naukowych (...), zgodnie z którym przewód doktorski otwiera się na wniosek zainteresowanego,

- poprzez objęcie stanowiska asystenta (8 lat od rozpoczęcia pracy na uzyskanie stopnia doktora; ustawa z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym),

- studia doktoranckie stacjonarne lub niestacjonarne.

Dla wybitnie uzdolnionych istnieje też dodatkowa możliwość. Jest nią tzw. diamentowy grant. Pozwala on na rozpoczęcie badań naukowych zaraz po ukończeniu studiów licencjackich lub inżynierskich (albo po 3. roku jednolitych studiów magisterskich)

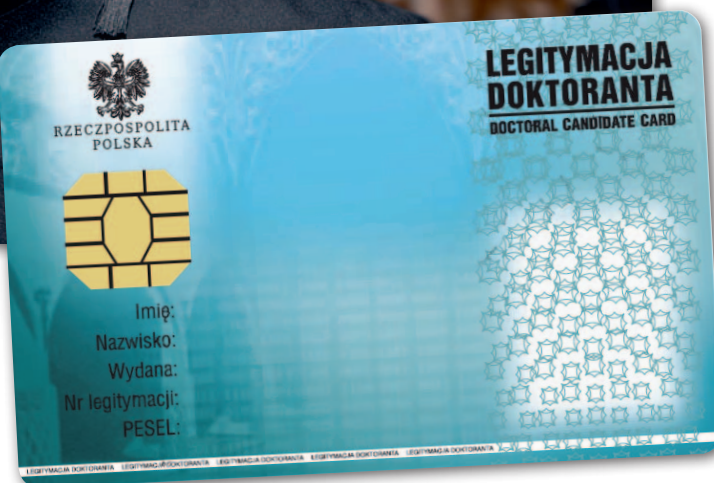
Gdzie po doktorat w dyscyplinie geodezja i kartografia?

Jednostka organizacyjna uczelni/Jednostka naukowa	Uprawnienia do nadawania stopnia	Studia doktoranckie	
		Tryb	Limit miejsc
1. Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska AGH w Krakowie	dr, dr hab.	stacjonarne	30
2. Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej UWM w Olsztynie	dr, dr hab.	stacjonarne	8
3. Wydział Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej	dr, dr hab.	stacjonarne	15
4. Wydział Inżynierii Lądowej i Geodezji WAT w Warszawie	dr	stacjonarne i niestacjonarne (2400 zł/sem.)	8 + 8
5. Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu	dr	stacjonarne	10
6. Wydział Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie	dr	stacjonarne i niestacjonarne (2000 zł/sem.)	bd.
7. Wydział Nawigacyjny Akademii Morskiej w Szczecinie	dr	stacjonarne i niestacjonarne (2400 zł/sem.)	16 + 16
8. Wydział Nawigacji i Uzbrojenia Okrętowego Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni	dr	-	-
9. Centrum Badań Kosmicznych PAN w Warszawie	-	stacjonarne i niestacjonarne	4



i uzyskanie stopnia doktora bez konieczności obrony pracy magisterskiej.

Stopień naukowy doktora nadawany jest przez wydziały szkół wyższych lub placówki naukowe, które mają do tego uprawnienia. W dyscyplinie geodezja i kartografia posiada je obecnie 8 jednostek organizacyjnych szkół wyższych (szczegóły w tabeli), a najczęściej wybieraną ścieżką prowadzącą do uzyskania stopnia doktora są studia trzeciego stopnia. Aktualnie w dyscyplinie geodezja i kartografia oferuje je 7 wymienionych w tabeli jednostek uczelniowych. Ponadto interdyscyplinarne studia doktoranckie w zakresie satelitarnych badań Ziemi i Układu Słonecznego można realizować w Centrum Badań Kosmicznych PAN. Przybliżona łączna liczba oferowanych miejsc na studiach doktoranckich stacjonarnych wynosi 100, na niestacjonarnych – 30 (przybliżona, gdyż UR w Krakowie rezerwuje 55 miejsc na studiach doktoranckich stacjonarnych i 15 na niestacjonarnych, nie przydzielając ich konkretnym dyscyplinom naukowym). Przy czym studia niestacjonarne oferują tylko jednostki naukowe trzech uczelni (WAT, AM w Szczecinie i UR w Krakowie) oraz CBK. Stacjonarne studia doktoranckie są bezpłatne, natomiast niestacjonarne – w zależności od jed-



nostki – kosztują 2-2,4 tys. zł za semestr; wyjątkiem jest CBK, gdzie są one również bezpłatne.

Kandydaci na studia muszą przejść procedurę kwalifikacyjną. Zazwyczaj głównym jej elementem jest rozmowa sprawdzająca ich merytoryczne przygotowanie (w jej trakcie trzeba się też wykazać pomysłem na pracę doktorską), a nierzadko egzamin z danej dyscypliny naukowej oraz egzamin z języka obcego. Pod uwagę brane są też wyniki studiów wyższych i ewentualnej dotychczasowej pracy zawodowej. Różne są też wymagania, jeśli chodzi o ukończony kierunek studiów II stopnia czy jednolitych magisterskich. Na przykład na AGH zdecydowanie preferowana jest geodezja i kartografia, PW dopuszcza jeszcze gospodarkę przestrzenną, ale już na przykład UP we Wrocławiu – dowolny kierunek z obszaru nauk technicznych, ścisłych czy przyrodniczych.

Poszczególne studia mają też swoją specyfikę, jeśli chodzi o obszary badawcze. I tak na przykład na PW będziemy mogli prowadzić badania z zakresu dynami-

ki ruchu obrotowego Ziemi czy przemieszczeń, nawigacji, kartografii matematycznej, analiz teledetekcyjnych, a także analiz zmian struktury władania w związku z inwestycjami i ochroną środowiska naturalnego. Również w CBK PAN możemy badać ruch obrotowy Ziemi, ale też zajmować się analizą obserwacji sztucznych satelitów Ziemi, polem grawitacyjnym Ziemi i geoidą, pływami ziemskimi, wykorzystaniem technik GPS w geodezji i nawigacji czy badaniem zmian poziomu mórz i oceanów. Z kolei specyfika studiów na AM w Szczecinie pozwoli nam na realizację swoich zainteresowań z zakresu zarówno nawigacji wodnej i lądowej oraz hydrografii, jak również pomiarów geodezyjnych, fotogrametrii, teledetekcji i GIS. Wszystkie wymienione w tabeli studia doktoranckie trwają 4 lata.

Dla doktorantów nieobojętne są kwestie finansowe. Większość z nich zakłada rodziny, myśli o zakupie mieszkania. Przyjrzyjmy się więc stypendium doktorantkiemu, którego wysokość, niestety, nie jest wystarczająca, aby móc zrealizować te cele, ale z pewnością wesprze do-

mony budżet. Jak czytamy w przepisach regulujących te zagadnienia (rozporządzenie MNiSW z 12 grudnia 2013 r. *ws. studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich*), stypendium może otrzymać doktorant, który terminowo realizuje program studiów doktoranckich i wykazuje się zaangażowaniem w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w ramach praktyk zawodowych albo w realizacji badań naukowych prowadzonych przez jednostkę organizacyjną uczelni lub jednostkę naukową. Na pierwszym roku studiów stypendium może być przyznane doktorantowi, który osiągnął bardzo dobre wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym. Natomiast w kolejnych latach – doktorantowi, który w roku akademickim poprzedzającym złożenie wniosku o przyznanie stypendium uzyskał bardzo dobre albo dobre wyniki z egzaminów objętych programem studiów doktoranckich, a także wykazał się postępami w pracy naukowej i w przygotowaniu rozprawy doktorskiej. Stypendium doktoranckie nie może być obecnie niższe niż 1347 zł (60% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, które od 1 stycznia 2014 r. wynosi 2245 zł), co reguluje ustawa z 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*. W żadnej z opisywanych jednostek miesięczne stypendium doktoranckie nie przekracza 1500 zł. Wyróżniający się w pracy naukowej i dydaktycznej mogą się starać o zwiększenie kwoty stypendium. Doktorant może też otrzymać pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, zapomogi, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych czy wreszcie stypendium ministra za wybitne osiągnięcia.

Szczegóły dotyczące oferty poszczególnych jednostek publikujemy na GeoForum.pl w dziale Edukacja/Studia doktoranckie. ■